† GALACTION

EPISCOPUL ALEXANDRIEI ŞI TELEORMANULUI

PASTORALĂ LA SĂRBĂTOAREA ÎNVIERII DOMNULUI

ALEXANDRIA, 2014

Această pastorală se va citi în toate bisericile parohiale și în Sfintele Mânăstiri în ziua Praznicului Învierii Domnului nostru Iisus Hristos.

† GALACTION

DIN MILA LUI DUMNEZEU EPISCOP AL SFINTEI EPISCOPII A ALEXANDRIEI ŞI TELEORMANULUI

TUTUROR DREPTCREDINCIOŞILOR CREŞTINI, CINULUI MONAHAL, PREA CUCERNICILOR ŞI PREA CUVIOŞILOR PĂRINŢI DIN ACEASTA SFÂNTĂ ŞI DE DUMNEZEU PĂZITĂ EPISCOPIE, HAR ŞI PACE DE LA HRISTOS DOMNUL CEL ÎNVIAT, IAR DE LA NOI PĂRINTEASCĂ ÎMBRĂŢIŞARE ŞI ARHIEREASCĂ BINECUVÂNTARE

„Veniţi toţi credincioşii să ne închinăm Sfintei Învierii lui Hristos. Că iată a venit, prin Cruce, bucurie la toată lumea."
(din Utrenia Învierii)

Iubiţii noştri fii duhovniceşti,

Hristos a Înviat!

De peste două mii de ani, întreaga creştinătate sărbătoreşte, în fiecare primăvară, slăvita zi în care Iisus Hristos Mântuitorul lumii a înviat din morţi. De peste

două mii de ani puterea de neînvins a Vieţii ce a răsărit din mormânt păşeşte biruitoare prin veacuri şi se revarsă în veşnicie, reamintindu-ne că noi, oamenii, n-am fost creaţi spre moarte ci spre viaţa cea veşnică, iar Sfânta Biserică cheamă permanent pe credincioşii săi la această bucurie duhovnicească. Cu adevărat, bucurie de negrăit şi *„praznic al praznicelor"* este Învierea Domnului cu darurile sale cele bogate izvorâte din nemărginita iubire al lui Dumnezeu, căci pentru noi Învierea este alinarea sufletelor, desfătarea gândurilor, odihna trupurilor, luminarea ochilor, dulceaţa rostirii, veselie, pace şi lumină.

Dar această bucurie a Sfintei Învieri este şi o bucurie a Crucii, deoarece slava Învierii este plină de strălucire şi frumuseţe, dar calea spre ea trece prin Golgota suferinţelor. Învierea Domnului este strâns legată de jertfa de pe cruce, de actul suprem al răscumpărării şi mântuirii noastre; Taina Învierii fiind strâns legată de Taina Crucii, deoarece jertfa fără înviere nu ar avea sens, iar Învierea fără jertfă ar fi imposibilă.

Această învăţătură este exprimată şi în cântarea Sfintei Biserici care zice: *„Crucea Ta, Doamne, viaţă şi înviere poporului Tău este; şi spre ea nădăjduind Te lăudăm pe Tine, Dumnezeul nostru"*[1], iar Sfântul Apostol Pavel întăreşte aceasta, arătând legătura dintre Jertfă, Înviere şi Înălţare, când învaţă pe filipeni astfel: *„S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, şi încă moarte pe cruce. Pentru aceea, şi Dumnezeu L-a preînălțat și I-a dăruit Lui nume, care este mai presus de orice nume; ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor*

1. Antifonul al 15-lea, Denia de Joi seara;

cereşti şi al celor pământeşti şi al celor de dedesubt. Şi să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos."[2]

Cu Duhul văzând această împlinire a făgăduinţei dumnezeiești de mântuire a neamului omenesc, proorocul Isaia vestea cu multe veacuri înainte Taina Crucii şi a Învierii prin aceste cuvinte: *„Dispreţuit era şi cel din urmă dintre oameni; om al durerilor şi cunoscător al suferinţei... Dar El a luat asupră-Şi durerile noastre şi cu suferinţele noastre S-a împovărat. Şi noi Îl socoteam pedepsit, bătut şi chinuit de Dumnezeu. Dar El fusese străpuns pentru păcatele noastre şi zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră şi prin rănile Lui noi toţi ne-am vindecat."*[3]

Mântuitorul Însuşi de câte ori vorbeşte înaintea ucenicilor despre Sfintele Sale Patimi, de atâtea ori vesteşte şi slava Sfintei Sale Învieri. Pe ultimul Său drum spre Ierusalim, El le spune celor doisprezece Apostoli *„cele ce aveau să I se întâmple"*, zicând: *„Iată, ne suim la Ierusalim şi Fiul Omului va fi dat arhiereilor şi cărturarilor; şi-L vor osândi la moarte şi-L vor da în mâna păgânilor. Şi-L vor batjocori şi-L vor scuipa şi-L vor biciui şi-L vor omorî, dar a treia zi va învia."*[4]

Învierea cea de a treia zi este cheia de boltă a învăţăturii creştine şi cea mai mare minune înfăptuită de Domnul Hristos în activitatea Sa pe pământ. Naşterea Sa minunată din trupul neprihănit al Sfintei Fecioare Maria, învăţătura şi minunile Sale, jertfa Sa de pe Crucea Golgotei,

2. Filipeni II, 8-11;
3. Isaia LIII, 3-5;
4. Marcu X, 33-34;

toate acestea capătă sens şi rodesc bucurii nepieritoare numai în lumina Învierii. În lumina Învierii, smerenia Crucii se umple de slavă şi de strălucire, devine bucurie şi putere pentru cei ce cred, după cum auzim şi glasul Sfântului Apostol: *„Căci cuvântul crucii, pentru cei care pier, este nebunie, iar pentru noi, cei care ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu.”*[5] Este nebunie pentru păgâni pentru că bucuria Crucii nu poate fi înţeleasă în afara creştinismului, pentru care ea înseamnă izbăvire de păcat şi biruinţă asupra morţii, deoarece Hristos Cel Înviat *„va şterge orice lacrimă din ochii lor şi moarte nu va mai fi; nici plângere, nici strigăt, nici durere nu vor mai fi, căci cele dintâi au trecut.”*[6]

Cu adevărat plângere şi strigăt şi durere era viaţa oamenilor din lumea veche. Până la venirea în lume a Mântuitorului, până la Răstignirea, Moartea şi apoi Învierea Sa, grozavul şi inevitabilul ceas al morţii stăpânea totul. Fiorul morţii întemeiase credinţa că omul este doar ţărână şi în ţărână se va întoarce. Moartea stăpânea totul: dreptatea şi nedreptatea, puterea şi slăbiciunea, bogăţia şi sărăcia. Cu întristare înţeleptul Solomon spunea: *„Căci soarta omului şi soarta dobitocului este aceeaşi: precum moare unul, moare şi celălalt şi toţi au un duh de viaţă, iar omul nu are nimic mai mult decât dobitocul. Şi totul este deşertăciune!”*[7] Neam după neam, lumea Vechiului Testament s-a perindat prin veacuri rămânând fără răspuns la veşnica întrebare: *„Dacă omul a murit o dată, fi-va el*

5. I Corinteni, I, 18;
6. Apocalipsa XXI, 4;
7. Ecclesiastul III, 19;

iarăşi viu?”[8], după cum se întreba dreptul Iov.

Dar Dumnezeu nu lasă făptura mâinilor Sale cufundată în durere, ci îi trimite alinare şi sprijin de nădejde prin graiul proorocului David care, luminat de Duhul Sfânt, spunea: *„Că nu vei lăsa sufletul meu în iad, nici nu vei da pe cel cuvios al Tău să vadă stricăciunea. Cunoscute mi-ai făcut căile vieţii; umplea-mă-vei de veselie cu faţa Ta, şi la dreapta Ta de frumuseţi veşnice mă vei sătura.”*[9] Că acestea s-au şi împlinit prin Învierea Domnului ne arată şi Sfântul Petru în predica sa după pogorârea Sfântului Duh: *„Mai înainte văzând, a vorbit despre învierea lui Hristos, că n-a fost lăsat în locaşul morților sufletul Lui şi nici trupul Lui n-a văzut putreziciune.”*[10] Dacă Trupul Său ar fi putrezit sub lespedea grea a mormântului, miile de mucenici nu şi-ar mai fi dat viaţa pentru El, noi astăzi nu am mai fi aici, iar pe calea deschisă de El n-ar fi mers nimeni, căci Însuşi Hristos Domnul zice: *„Eu sunt calea, adevărul şi viaţa.”*[11] Dar peste mormântul Său străluceşte lumina sfântă a Învierii, pentru că încă din clipa morţii temeliile iadului se sfărâmă, morţii cei din morminte înviază, iar prăpastia dintre moarte şi viaţă se umple de iubirea răstignită a lui Dumnezeu. Hristos înviază din morţi făcându-Se *„începătură a învierii celor adormiţi,”*[12] deci şi a învierii noastre, după cum citim în Sfânta Scriptură: *„De credem că Iisus a murit şi a înviat, tot aşa credem că Dumnezeu, pe cei adormiţi întru Iisus, îi va aduce*

8. Iov XIV, 14;
9. Psalmi XV, 10-11;
10. Fapte II, 31;
11. Ioan XIV, 6;
12. Corinteni XV, 20;

împreună cu El"[13] iar Mântuitorul ne făgăduieşte: *„Eu sunt învierea şi viaţa; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va fi viu. Şi oricine trăieşte şi crede în Mine nu va muri niciodată."*[14]

La auzul acestei făgăduinţe sufletul nostru se bucură şi se întraripează, iar ecoul Sfintelor Evanghelii citite în Săptămâna Patimilor este încă puternic în minţile noastre, şi în urechile noastre încă se aud cuvintele spuse de Domnul Hristos lui Nicodim: *„Căci Dumnezeu aşa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică."*[15] Nicicând oamenii n-au arătat atâta ură faţă de Fiul lui Dumnezeu, ca atunci când L-au răstignit şi niciodată Dumnezeu n-a arătat atâta iubire faţă de oameni, ca atunci când a pătimit, a murit pe Crucea Golgotei şi ca un Dumnezeu Atotputernic a înviat. Oamenii au vrut să-L facă pe Dumnezeu muritor, dar Dumnezeu, prin Sfânta Înviere, i-a făcut pe ei nemuritori. În faţa acestor adevăruri şi a iubirii nesfârșite a lui Dumnezeu suntem îndreptăţiţi să ne întrebăm şi noi, zicând: *„Ce vom răsplăti Domnului pentru toate câte ne-a dat nouă? Că pentru noi Dumnezeu este între noi oamenii, pentru firea cea stricată, Cuvântul trup S-a făcut şi S-a sălăşluit între noi; pentru cei nemulţumitori, Făcătorul de bine; pentru cei robiţi, Mântuitorul; pentru cei ce şedeau în întuneric, Soarele dreptăţii; pe Cruce, Cel fără de patimă; în iad, Lumina; în moarte, Viaţa. Învierea pentru cei căzuţi, către Care să*

13. I Tesaloniceni IV, 14;
14. Ioan XI, 25-26;
15. Ioan III, 16;

strigăm: Dumnezeul nostru slavă Ţie!"[16]

Răspunsul la această întrebare ne vine prin poetul, care odinioară grăia:

„Să crească-n inimile voastre
Un om născut din nou, armonios,
Pe sufletele voastre să se-mplânte
Pecetea Domnului Iisus Hristos".

(Valeriu Gafencu, *Imn al Învierii*)

Aceasta este răsplata bineplăcută Domnului – însăşi fiinţa noastră devenită un om cu totul nou, un om al iubirii de semeni, al faptelor bune, al cugetului curat, un om al Învierii, un creştin în toată plinătatea cuvântului, demn de numele pe care îl poartă.

Iubiţi fii ai Învierii Domnului,

Urmând Sfântului Apostol Pavel, care-L propovăduia neamurilor pe Hristos Cel ce S-a smerit pentru noi, a murit, a Înviat şi S-a înălţat, Sfinţii Părinţi ai Bisericii au scos în evidenţă înţelesul teologic şi duhovnicesc al strânsei legături dintre moartea şi învierea Domnului, învăţând că drumul ce duce la Înviere trece prin Cruce, şi arătând identitatea dintre Hristos Cel Răstignit şi Hristos Cel Înviat.

Astfel citim într-una din cele mai vechi omilii creştine despre Paşte: *„Acesta e Cel ce a făcut cerul şi*

16. Stihirea a IV-a, la *Laude* - glas VII;

pământul, Cel ce l-a plăsmuit dintru început pe om, Cel ce a fost vestit prin lege şi prin prooroci, Cel ce S-a întrupat din fecioară, Cel ce a fost legat pe lemn, Cel ce a fost îngropat în pământ, Cel ce a înviat din morţi şi S-a înălţat în cele mai înalte ale cerurilor, Cel ce şade de-a dreapta Tatălui, Cel ce are puterea de a judeca şi a mântui toate... El este începutul şi sfârşitul - început nepovestit şi sfârşit nebănuit - El e Hristos, El e Împăratul, El e Iisus, El e Domnul, El e Cel ce a înviat din morţi."[17]

Sfintele noastre lăcaşuri răsună astăzi înălţător de cântarea biruitoare a vieţii: *„Hristos a înviat din morţi cu moartea pe moarte călcând şi celor din morminte viaţă dăruindu-le"*, iar sufletele noastre se umplu de binecuvântările Învierii. Însă uneori ne bucurăm şi prăznuim mai mult biruinţa lui Hristos Cel Înviat, uitând pe Cel răstignit, mort şi pus în mormânt pentru păcatele noastre. Să ne silim ca, împreună cu El, să înviem şi noi din mormântul păcatelor noastre la o nouă viaţă curată şi sfântă, având conştiinţa că ori de câte ori păcătuim, răstignim din nou pe Fiul lui Dumnezeu, iar de câte ori ne îmbrăcăm cu haina virtuţii, El înviază în inimile noastre. Iată ce ne învaţă în acest sens Sfântul Maxim Mărturisitorul, strălucit apologet al credinţei creştine din veacul al VII-lea: *„Cuvântul lui Dumnezeu Se face fiecăruia după măsura puterii lui. Astfel Se răstigneşte în cei care încep viaţa de evlavie prin fapte, pironind prin frica de Dumnezeu lucrările pătimaşe ale lor; şi învie şi Se înalţă la ceruri*

17. Meliton din Sardes, *Despre Paști*, în Sfântul Efrem Sirianul, *Imnele Păresimilor, Azimilor, Răstignirii și Învierii*, ed. a II-a, Editura Deisis, Sibiu, 2010, p. 46;

*în cei ce au dezbrăcat întreg omul vechi, care se strică prin poftele amăgitoare, şi au îmbrăcat pe omul cel nou, pe cel ce se zideşte prin duhul după chipul lui Dumnezeu (*Efeseni IV, 22-24, Coloseni III, 9-10*), şi s-au apropiat de Părintele harului din ei."*[18]

O dată cu Învierea Sa, Hristos a înnoit Însăşi firea Sa omenească, îmbrăcând-o nu cu *„haine de piele"* ca după căderea în păcat a protopărinţilor noştri, ci cu haina luminoasă a harului. Această haină luminoasă, Domnul Cel Înviat o dăruieşte tuturor celor ce cred în El şi, răstignind în ei înşişi pe omul cel vechi, se îmbracă cu strălucirea *„Noului Adam"* şi încep o viaţă nouă în Hristos Cel Înviat.

Acestea cugetând, ne întărim duhovniceşte auzind îndemnul Fericitului Augustin: *„Învierea Domnului nostru Iisus Hristos este o viaţă nouă pentru cei ce cred în Iisus. Aceasta este taina patimii şi Învierii Sale, pe care voi trebuie să o cunoaşteţi şi să o trăiţi cu desăvârşire."*[19] Spre mai mult folos sufletesc şi cunoştinţă despre Taina Învierii căutăm povaţă la un alt Sfânt Părinte, care, învăţând despre ofranda adevărată ce trebuie adusă lui Dumnezeu, spune: *„Zeciuiala adevărată adusă lui Dumnezeu este Paştele sufletesc sau trecerea peste toată deprinderea pătimaşă şi peste toată simţirea neraţională. În vremea acestui Paşte se jertfeşte Cuvântul în contemplarea lucrurilor şi se mănâncă în pâinea cunoştinţei şi se bea în preacinstitul Lui sânge, în paharul înţelepciunii tainice. Deci cel ce*

18. Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Capete gnostice,* în *Filocalia,* vol. al II-lea, Editura Humanitas, Bucureşti, 2009, p. 161;
19. Fericitul Augustin, *Predici la Înviere*, Editura Bunavestire, Bacău, 2010, p. 51;

serbează acest Paşte şi-a jertfit sieşi Mielul care ridică păcatele lumii şi nu va mai muri, ci, după glasul Domnului, va trăi în veac. Iar dacă a înviat împreună cu Hristos prin cunoştinţă, şi Hristos nu mai moare, nici pe el nu-l mai stăpâneşte moartea neştiinţei."[20]

Înviaţi din moartea trupească şi din cea a *„neştiinţei"*, cu firea înnoită de Sfânta Înviere să căutăm să împlinim ceea ce, cu dragoste, ne povăţuieşte Sfântul Chiril, Episcopul Alexandriei: *„Să ne avem unii pe alţii în iubire, urmărind iubirea de străini, arzând în milostivirea faţă de săraci, să ne aducem aminte de cei închişi, ca şi cum am fi închişi cu ei, să ne amintim de cei ce îndură rele, întrucât şi voi sunteţi în trup, cinstind pe deplin toată virtutea."*[21] Numai aşa vom auzi glasul Stăpânului, al Celui Răstignit şi Înviat pentru noi, întâmpinându-ne la porţile Împărăţiei veşnice, zicând: *„Bine, slugă bună şi credincioasă... intră întru bucuria Domnului tău."*[22]

Iubiţi fii sufleteşti,

Niciodată ca în Săptămâna Patimilor şi în preaslăvita zi a Învierii nu găseşte creştinul aşezare sufletească şi prilej să se gândească la nemărginita bunătate a Mântuitorului Hristos *„Care S-a dat pentru păcatele noastre şi a înviat*

20. Cuviosul Nichita Stithatul, *Cele 300 de capete despre făptuire*, în *Filocalia*, vol al VI-lea, Editura Humanitas, Bucureşti, 2009, pp. 297-298;
21. Sfântul Chiril al Alexandriei, *Vremea Postului şi a Înfrânării. Scrisori Pascale*, Editura Sophia şi Metafraze, Bucureşti, 2012, p.119;
22. Matei XXV, 21;

pentru îndreptarea noastră."[23] *„Hristos ne-a iubit pe noi şi S-a dat pe Sine pentru noi, prinos şi jertfă lui Dumnezeu,"*[24] după cum spune dumnezeiescul Apostol Pavel. Dar dacă *„El Şi-a pus sufletul Său pentru noi, şi noi datori suntem să ne punem sufletele pentru fraţi,"*[25] ne îndemnă Sfântul Apostol Ioan. Dacă El, pe cruce fiind, în chinuri cumplite, Se ruga pentru cei ce-L răstigneau, *„Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac"*[26] şi noi trebuie să-I urmăm Calea şi să iertăm aproapelui nostru *„de şaptezeci de ori câte şapte"*, adică ori de câte ori ne greşeşte. Dacă El *„a înviat pentru îndreptarea noastră"* şi noi datori suntem *„să umblăm întru înnoirea vieţii"*.[27] La această *„înnoire a vieţii"* vom ajunge atunci când ne vom îmbrăca haina sufletului cu virtutea dragostei creştine care *„îndelung rabdă...este binevoitoare... nu pizmuieşte, nu se laudă, nu se trufeşte... nu se poartă cu necuviinţă, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândeşte răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, toate le rabdă."*[28]

Vă îndemnăm aşadar, să trăiţi viaţa în credinţă şi iubire faţă de Dumnezeu şi faţă de semeni, urând răul şi alipindu-vă de bine (Romani XII, 9), rugându-vă neîncetat şi dând mulţumire lui Dumnezeu pentru toate (I Tesaloniceni V, 17-18). Numai astfel,

23. Romani IV, 25;
24. Efeseni V, 2;
25. I Ioan III, 16;
26. Luca XXIII, 34;
27. Romani VI, 4;
28. I Corinteni XIII, 4-7;

Domnul Cel ce *„umple cămările de tot binele, căsniciile în pace şi întru unire le păzeşte; pe prunci îi creşte, tinereţile le călăuzeşte şi bătrâneţile le întăreşte"*[29], va revărsa peste noi darurile Sfintei Învieri a iubitului Său Fiu. Numai astfel vom avea parte, la vremea cuvenită, de bucuria prăznuirii veşnice în Ierusalimul cel de sus, întru lumina cea nestinsă a candelelor Învierii Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Cu credinţa că veţi pune la inimă aceste îndemnuri şi mai mult decât acestea veţi împlini, vă îmbrăţişăm părinteşte pe toţi, vă dorim să vă bucuraţi în pace şi linişte deplină de Sfintele Sărbători ale Învierii Domnului şi vă adresăm vestirea cea de mântuire purtătoare:

HRISTOS A ÎNVIAT!

Al vostru de tot binele doritor şi către Domnul Cel Înviat fierbinte rugător,

† GALACTION

Episcopul Alexandriei şi Teleormanului

29. Rugăciunea euharistică, din *Liturghia Sfântului Vasile cel Mare.*

Dată în reşedinţa Noastră episcopală din Alexandria
la Praznicul Învierii Domnului nostru Iisus Hristos,
în anul mântuirii 2014

2014 - Anul omagial euharistic, al Sfintei Spovedanii şi al Sfintei Împărtăşanii